

Evantaiul ce face subiectul acestei comunicări este un accesoriu de lux al vestimentației doamnelor de la Curțile domnești de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Este pliabil, în formă de sector de cerc, executat din mătase naturală de culoare maron. Aceasta este fixată pe scheletul de lemn prin lipire și prezintă două registre decorative, unul realizat prin pictare, iar celălalt prin aplicare de dantelă.

Pictura aurie reprezentând flori și păsări este dispusă în câmpul central.

Decorul din dantela aplicată încadrează mătasea suport într-un chenar de trandafiri, de dimensiuni mai mari în partea superioară și laterală și de dimensiuni mai mici în partea inferioară.

În zona centrală decorul pictat alternează cu dantela aplicată în formă de flori de mărgăritar. Dantela este fixată pe mătase prin tehnica punctării cu fir de mătase vopsit în culoare.

Evantaiul este alcătuit din lamele din lemn de tek care prezintă încruștrării și motive florale, acestea fiind suflate cu aur.

Lamelele sunt prinse într-un inel metalic nituit cu doi bumbi de sidex. Una din lamelele principale este ruptă păstrându-se un fragment în inelul evantaiului. Pe inel se găsește un ciucure de mătase care în partea superioară este împletit cu fir metalic.

Piesa prezintă un grad avansat de degradare fizico-mecanică, reprezentat prin fragilizarea și deshidratarea suportului de mătase și depuneri de praf și murdărie, tăieturi în lungul lamelelor, deșirări, scămoșeri, decolorare, iar dantela aplicată este fragilizată și discusută de pe mătase în porțiuni mari.

La suprafețele pictate apare o oxidare (degradare) sau pălire a peliculei aurii, ca rezultat al unei îmbătrâniri naturale dar și al unor factori fizico-mecanici, al unor condiții necorespunzătoare de păstrare.

Restaurarea piesei a ridicat probleme deosebite având în vedere fragilizarea și deshidratarea suportului de mătase. S-a executat o desprăfuire ușoară cu o pensulă foarte moale care a constat în îndepărtarea prafului din mătase și dantelă.

După dezasamblarea piesei, însemnând desprinderea mătăsii de pe lamele cu soluție de alcool etilic și apă distilată prin tamponări repetate, mătasea a fost desprinsă de pe lamele și cu ajutorul unui bisturiu "Iris".

Tratamentul de curățire a fost efectuat prin tamponări succesive cu o soluție din alcool etilic, glicerină și apă distilată, având grijă ca stratul pictural să nu fie afectat. Pentru aceasta am efectuat o uscare rapidă cu hârtie de filtru și aer cald.

De menționat că operațiile de curățire au fost executate pe pat absorbant din hârtie de filtru, uscarea făcându-se prin schimbări repetate ale patului absorbant.

După terminarea operațiilor descrise mai sus, curățirea piesei a dat rezultate bune.

Pentru restaurare s-a vopsit mătasea care a fost incolată cu soluție de CMC plus apă distilată, peste care a fost întinsă mătasea originală a evantaiului.

În zonele care au prezentat rupturi s-a efectuat o lipire cu aceeași soluție, cu o pensulă în lungul firului de mătase. După incolare a fost croită dublura de mătase redându-se forma evantaiului.

Având în vedere fragilizarea și deshidratarea mătăsii suport, a fost aleasă metoda optimă pentru restaurarea evantaiului având în vedere reversibilitatea acestei metode. După restaurarea suportului original s-a efectuat consolidarea dantelei ornament cu fire de mătase vopsite în culoare, prin tehnica punctării.

Reasamblarea suportului de mătase pe scheletul de lemn s-a făcut prin lipire cu o soluție de CMC + apă distilată în concentrație de 4%, prin pensulare în lungul lamelelor, iar pentru siguranța lipirii suportului pe lamele piesa a fost pusă la presat sub sticlă.

În cursul procesului de restaurare a piesei am folosit o metodă de rezolvare a problemelor, urmărind reversibilitatea tratamentelor.

The restoration of an XIXth century fan (Summary)

The topic of this communication is a fan wich is an accesory of ladies` luxury fashion form Courts the end of the XIX th century.

The restor used a method of solving problems of the piece looking for the reversibility of treatment during the process of restoration.

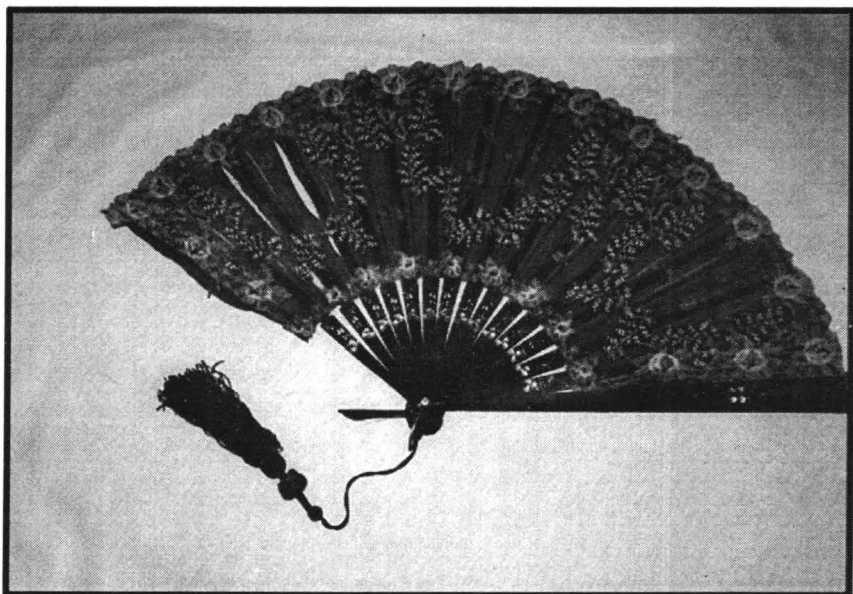

Foto. 1. – Evantai sec. XIX – înainte de restaurare

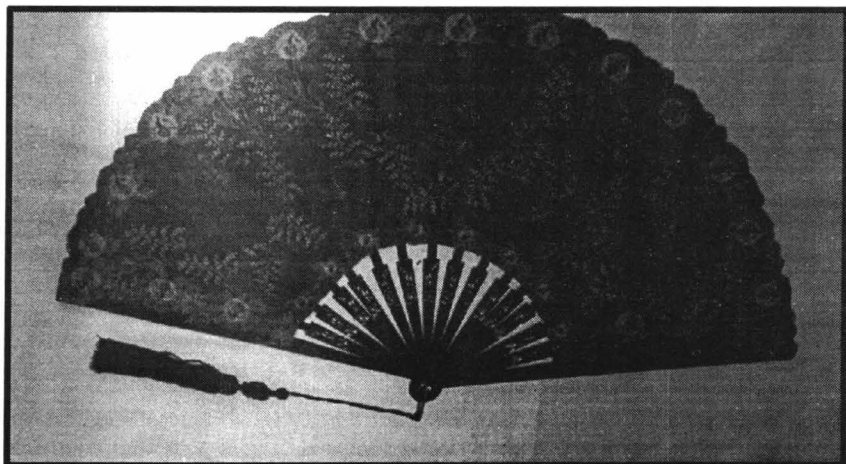

Foto. 2. – Evantai sec. XIX – după restaurare